



**PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI**  
Tarkastuslautakunta



**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN  
TARKASTUSLAUTAKUNNAN  
ARVIOINTIKERTOMUS  
VUODELTA 2009**

---

## SISÄLLYSLUETTELO

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	3
1.1 Kokoonpano .....	3
1.2 Toimintatapa.....	3
Kuulemiset.....	4
Arvio lautakunnan omasta työstä .....	4
Tilintarkastus.....	4
2 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	5
2.1 Kaupungin talous ja työllisyys.....	5
2.2 Hallintotoimi .....	9
Henkilöstöhallinto.....	9
Maaseutupalvelut.....	9
Maatalouslomitukset.....	9
Elinkeinotoiminta / Konserniyhtiöt.....	10
Pyhjärven Kehitys Oy.....	10
Kehittämishankkeet.....	10
Kiinteistö Oy Rillankivi.....	10
HaaPyhä Oy .....	10
2.3 Perusturva .....	11
Perusturvalautakunta .....	11
2.4 Sivistystoimi.....	13
Sivistyslautakunta .....	13
2.5 Tekninen toimi .....	15
Tekninen lautakunta.....	15
Rakennuslautakunta .....	17
Reisjärven ympäristöpalveluiden lautakunta .....	17
3 MUUT HAVAINNOT .....	18
4 YHTEENVETO .....	19
4.1 Toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus.....	19
4.2 Toiminnalliset tavoitteet .....	19
4.3 Taloudelliset tavoitteet .....	19

# PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2009

## 1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

### 1.1 Kokoonpano

Tarkastuslautakunta on toiminut viisijäsenisenä.

#### *Varsinaiset jäsenet*

Asko Torssonen, puh.joht.  
Heikki Hankila, varapuh.joht. (ero kvalt 26.10.2009 § 115)  
Asko Kauranen, varapuh.joht. (kvalt 26.10.2009 § 115)  
Taimi Nurminen  
Marja-Liisa Korhonen (ero kvalt 30.3.2009 § 43)  
Pirjo Lammassaari (kvalt 30.3.2009 § 43)  
Marja-Leena Våg

#### *Varajäsenet*

Anne Kärkkäinen  
Paavo Leskinen  
Paavo Leskinen  
Harri Lindqvist  
Aila Vasko  
Aila Vasko  
Martti Savolainen

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Asko Torssonen ja sihteerinä Kirsti Kinnunen. Puheenjohtaja ja sihteeri ovat vastanneet lautakunnan asioiden valmistelusta.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Kunta Oy, 29.1.2010 alkaen KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana JHTT Paula Hellen-Toivanen. Tarkastuslautakunnan talousarvio arviointivuonna oli 49.923 € ja toteutuneet kustannukset 34.362 €.

### 1.2 Toimintatapa

KuntaL:n 71 §:n 2 mom:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Arviointityötään varten lautakunta on hyväksynyt arviointivuodelle työohjelman.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2009 aikana kokouksiinsa 13 kertaa. Lautakunta on osallistunut arviointivuotta koskeviin eri tahojen kuulemistilaisuuksiin, valtuustonkokouksiin ja iltakouluihin sekä hallituksen talousarvioesittelyyn. Lautakunnan jäsenet ja osa varajäsenistä ovat osallistuneet toimialakohtaisiin koulutuksiin, tavoiteasettelu -koulutukseen, strategia -seminaareihin sekä sihteeri ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

Tarkastuslautakunta on arvioinut kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupunginhallituksen laatiman vuoden 2009 tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja osavuosisikastausten perusteella. Arviointityön riittävän ja oikean tiedon varmistamiseksi lautakunta hankki tietoa toimialueilta, seuratien niiden toimintaa eri tavoin mm. kuulemalla yhteistyökumppaneita, asiakkaita ja henkilöstöä.

Painopistealueena vuonna 2009 oli sivistystoimi / hallintotoimi.

## **Kuulemiset**

Tarkastuslautakunta kuuli keskustelutilaisuuksissa seuraavia toimialueiden henkilöitä:

<b>Hallintotoimi</b>	<b>Perusturva</b>	<b>Sivistystoimi</b>	<b>Tekninen toimi</b>
hallintojohtaja	perusturvajohtaja	sivistysjohtaja	käyttöpäällikkö
hallintotoimen (toimistopalvelu)	johtava lääkäri	yläkoulun rehtori	siivous- ja ruoka- palvelupäällikkö
henkilöstö		keskuskoulun vararehtori	laitosmiehiä
vs. taloussihteeri		lukion rehtori	
		Ikosen koulunjohtaja	
		esiluokan opettaja	
		erityisopettajaa	
		kulttuuri- ja vapaa-aika- toimen henkilöstö	
		koulukuraattori	
		koulusihteeri	

Lisäksi lautakunta keskusteli kirjaston henkilöstön, työsuojeluvaltuutetun, terveyskeskuksen (JHL) varaluottamusmiehen, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja henkilöstöjaoston puheenjohtajien, valtuustoryhmien puheenjohtajien kanssa ja Kiinteistö Oy Rillankiven edustajien kanssa.

Tarkastuslautakunta tutustui:

- Kaislarannan palvelukodin toimintaan ja tiloihin sekä haastatteli palvelukodin johtajaa

- Pyhäsalmi Mine Oy:n Pyhäsalmen kaivoksen toimintaan ja tutustumiskäynnillä kaivokseen sekä haastatteli rikastamon osastopäällikköä, rikastamon kunnossapidon ylitönjohtajaa ja geologia.

- NAO:n Pyhjärven osaston/ammattikoulun tiloihin ja kivistudioon sekä haastatteli rehtoria, osaston johtajaa ja Kivistudion opettajaa.

Tarkastuslautakunta järjesti vuosittaisen Kiuruveden, Haapajärven ja Pyhjärven kaupunkien yhteisen keskustelu- ja kehittämistilaisuuden Verkkorannassa.

## **Arvio lautakunnan omasta työstä**

Työskentelynsä tuloksena tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomuksen kaupungin ja sen konserniyhtiöiden toiminnasta. Tarkastuslautakunta on, huomioiden käytössä olleet voimavarat, oman arviointinsa mukaan suorittanut arviointityönsä kuntalain edellyttämässä laajuudessa.

Toiminnan- ja talouden tavoitteiden saavuttamisen, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi on tehty riittävän monipuoliseen aineistoon perustuen. Täten tarkastuslautakunta voi antaa kaupunginvaltuustolle riittävän, kattavan ja totuudenmukaisen kertomuksen koko konsernia koskevasta toiminnasta ja taloudesta arviointivuodelta 2009.

## **Tilintarkastus**

Tilintarkastaja on tarkastanut kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tilintarkastaja on osallistunut tarvittaessa tarkastuslautakunnan kokouksiin, jolloin hän on raportoinut tekemistään huomioista.

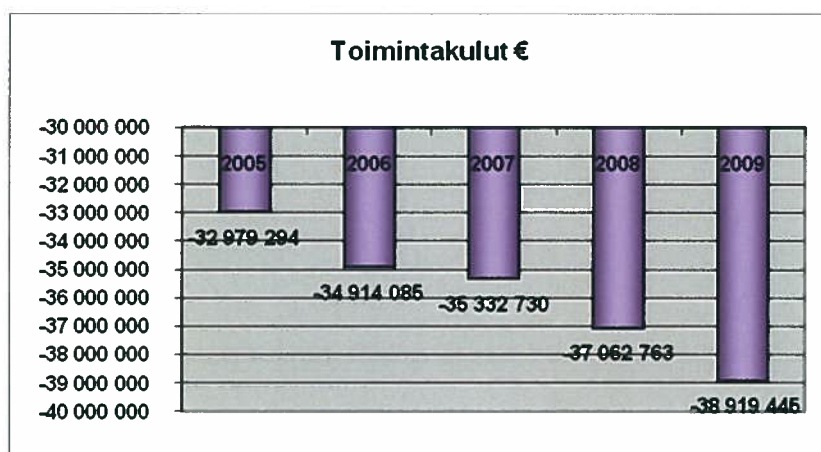
Vastuullinen tilintarkastaja Paula Hellén-Toivanen antoi 26.4.2010. tarkastuslautakunnalle tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2009. Tilintarkastuskertomus ei sisältänyt Kuntalain 75 §:n tarkoittamia muistutuksia.

## 2 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

### 2.1 Kaupungin talous ja työllisyys

Valtuustokauden 2005-2008 aikana tehdyt rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset talouden tasapainottamiseksi vahvistivat kaupungin taloutta merkittävästi myös vuoden 2009 aikana, joista eräät muutokset vaikuttivat täydellä teholla vasta arviointivuoden aikana.

Keskeisimmät vaikuttajat talouden parantumiseen olivat yhteisöveron 1,52 M€, kunnallisveron 0,34 M€ nousu joskin valtionosuudet alenivat 1,46 M€.



Kuvio 1. Toimintakulut €

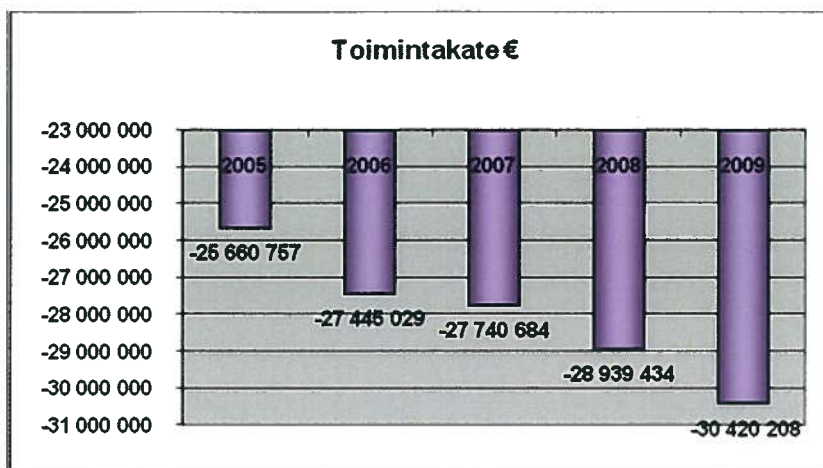
Toimintakulujen osalta pysyttiin talousarviossa, kasvua oli verrattaessa edellisvuoteen 5,12 % (1,86 M€).

Henkilöstökulujen osalta talousarviossa oli arvioitu nousuksi vuodelle 2009 4,98 % (980.000 €). Henkilöstökulut verrattuna talousarvioon pysyivät hyvin kurissa, mutta nousu verrattuna vuoden 2008 tilinpäätökseen on 6,73 % (1,28 M€).

**Tarkastuslautakunta arvioi, että henkilö- ja toimintakulujen noin suuri kasvu verrattavissa ennakoitavissa oleviin tuloihin on kestämatöntä.**

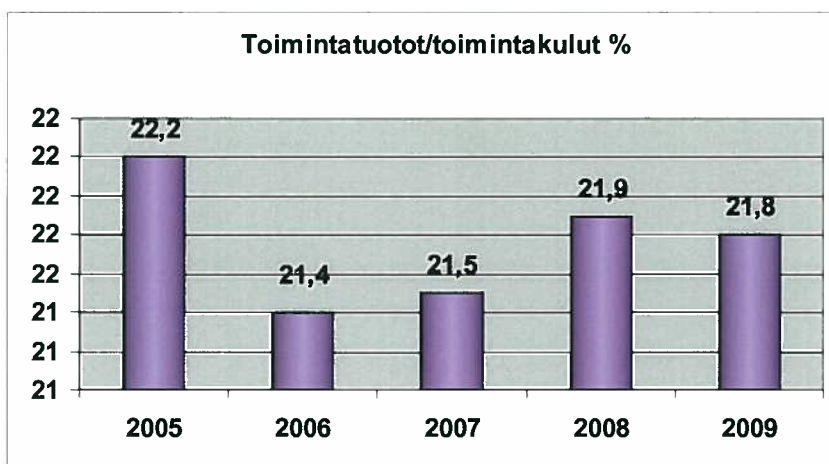
Kaupunkikonsernin henkilöstö on vuosien aikana oppinut talousarvion seurannan ja ottanut vakavasti sen noudattamisen tärkeyden.

Kaupungin palvelutaso on ollut kustannusvastaavasti hyvä.



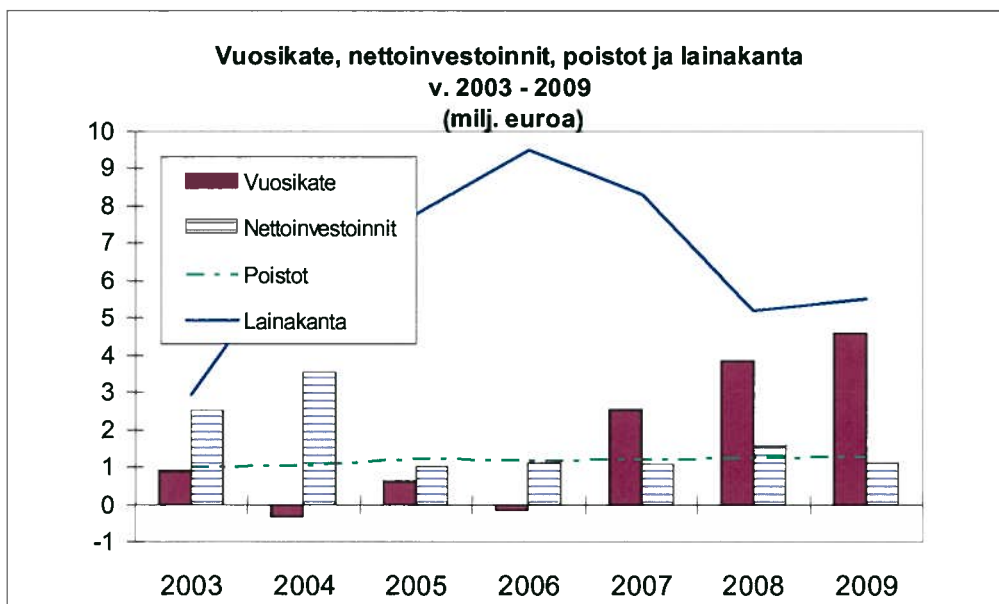
Kuvio 2. Toimintakate €

Toimintakate heikkeni peräti 1,48 M€, suuntauksesta ja sen voimakkaasta heikkene-  
misestä on syytä olla huolissaan.



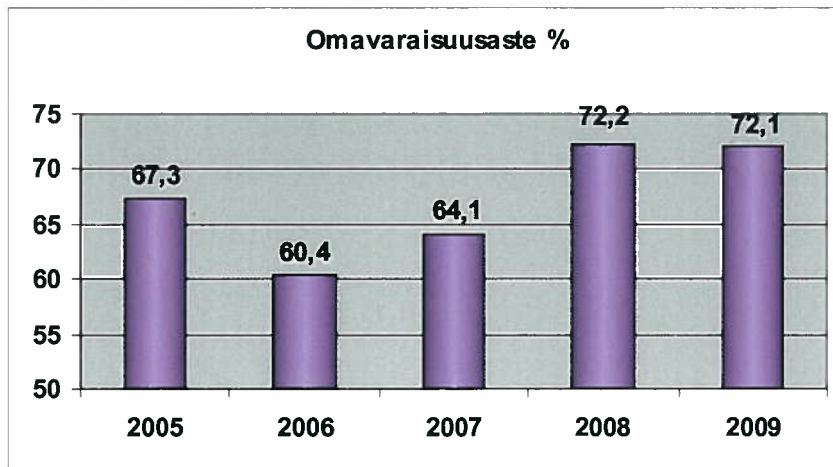
Kuvio 3. Toimintatuotot/toimintakulut %

Vaikka toimintakate heikkeni kyettiin toimintakuluista yhä kattamaan 21,8 % toimin-  
nasta saaduilla tuloilla. Toimintakate-% -tavoitetta (27,6) ei saavutettu. Kehittäviä  
toimia toimintakatteen parantamiseksi on syytä käynnistää.



Kuvio 4. Vuosikate, nettoinvestoinnit, poistot ja lainakanta 2003-2009 M€

Vuosikate parani edelleen vuoden 2009 aikana merkittävästi ollen 4,58 M€. Vuosikate vastaa poistoja yli 3,5 kertaistesti.



Kuvio 5. Omavaraisuusaste %

Omavaraisuusaste säilyi lähes vuoden 2008 tasolla ollen 72,1 %.

**Omavaraisuusasteessa pysyttiin terveen talouden raja-arvona pidetyssä 70 %.** Kuntavertailussa Pyhjärven kaupungin omavaraisuusaste on huomattavasti parempi kuin Nivala-Haapajärven seutukunnan kuntien keskitaso.

Arviointivuoden aikana kaupungin oma lainakanta kasvoi hieman ollen 5,6 M€ (vuonna 2008 5,3 M€). Lainakanta 932 €/as. on selvästi kuntien keskiarvoa alempi.

### **Maksuvalmius**

Vuosi	2005	2006	2007	2008	2009
Kassapäivät	60	62	67	53	89

Taulukko 1. Maksuvalmius/kassapäivät

Kassapäivien lukumäärä kertoo, kuinka moneksi päiväksi kassassa on rahoja maksuihin. Riittävä maksuvalmius on 14 kassapäivää. Kaupungin maksuvalmius vuonna 2009 oli erittäin hyvä.

### **Strategia-arviointi**

Palvelutason mittareina euromäärin lisäksi tulisi mitata tehokkuutta, tuottavuutta, kuntalaispalautetta, henkilökunnan osaamista ja laatupalvelua.

### **Riskien hallinta**

Johtoryhmä on käynnistänyt tätä koskevan kehityshankkeen sekä riskienhallinnan kehittämistyön.

### **Sisäinen valvonta**

Sisäinen valvonta on yleisesti ottaen toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty. Sisäisen valvonnan dokumentaatiota on kehitettävä ja systematisoitava.



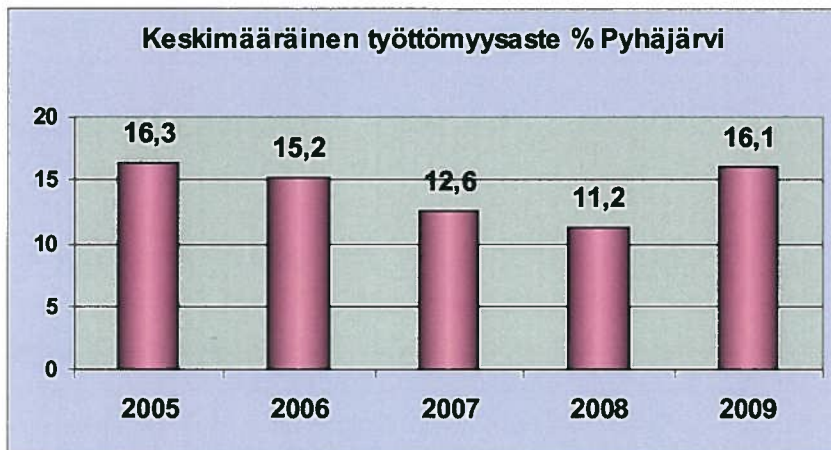
Konserniyhtiöiden lainat kohosivat ja olivat 2372 €/as., joten yhteensä koko kaupunkikonserni 3304 €/as., jossa lisäystä vuoden aikana 362 €/as. **Kaupunkikonsernin kokonaislainakanta kohosi vuoden 2009 aikana 0,312 M€, ollen vuoden lopussa 5,595 M€.**

Lainanhoitokatteen tunnusluku on edelleen parantunut ollen nyt 2,9, joka on kuntien vertailussa hyvä ja osoittaa sen, että lainat voidaan hoitaa tulorahoituksella.

**Tarkastuslautakunta toteaa lausuntonaan, että kaupungin talous on kuntalain edellyttämässä tasapainossa.**

Vuonna 2009 edelleen investoinnit ovat säilyneet alhaisella tasolla.

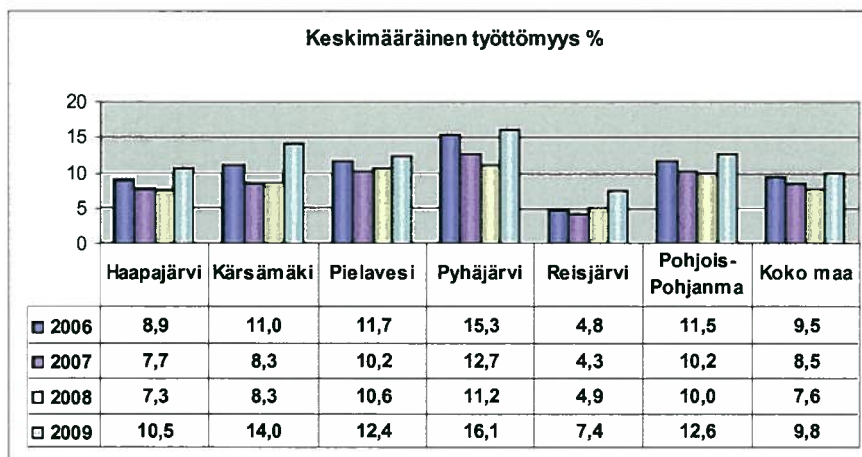
Tarkastuslautakunta huomioi että vuoden 2009 tilinpäätöksessä on tehty vapaaehtoisia investointivaroja 2,1 M€, jotka on kohdennettu Köpsin palvelukeskukseen, Transpark 24 alueen infraan, kaavateihin ja elinkeinostrategian 2008-2012 kohteisiin.



Kuvio 6. Keskimääräinen työttömyysaste % Pyhäjärvi

Työttömyys heikkeni ja oli 16,1 %. Tavoitteeksi asetettua 10,0 % tasoa oli maailman laajuisesta lamasta johtuen mahdotonta saavuttaa.

Tunnuslukuna työttömyysaste-% ei todellisuudessa kerro työllistymisen tehokkuudesta erityisen hyvin. **Tarkastuslautakunnan mielestä parempi tunnusluku olisi työllisten määrän vertailu, joka oikeasti kertoo millaisella työvoimamäärällä vuoden aikana on työskennelty.**



Kuvio 7. Keskimääräinen työttömyysaste %

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto



## 2.2 Hallintotoimi

Henkilöstöraportti on vuoden 2009 tilinpäätöksen/toimintakertomuksen liitteenä.

### **Henkilöstöhallinto**

Henkilöstöstrategian mukaisiin kehityskeskusteluihin kaupungin henkilöstöstä osallistui 90 %. Kehityskeskusteluja toteutettiin edellisvuoden tasolla.

Henkilöstön sairauspoissaolot vähentyivät edelleen edellisestä vuodesta, joka on erittäin hyvä suunta. Asioihin on vaikuttettu monin eri tavoin, joka ilmenee henkilöstöraportista.

Henkilöstökoulutus on hoidettu tavoitteiden mukaisesti ja kaikki halukkaat ovat päässeet tarvitsemaansa koulutukseen.

Entistä enemmän huomiota tulisi kiinnittää henkilöstön varsin suureen eläköitymiseen ja siitä johtuvan henkilökunnan rekrytointiin. Samoin on kasvanut tarve henkilöstöjohtamiseen työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Periodityön (jaksotyön) tarpeellisuus pitäisi harkita, niiden henkilöstöryhmien osalta, joissa työaika on normaali päivätyö.

Työtyytyväisyyden toteamiseksi olisi tarkoituksenmukaista suorittaa työilmapiirimittaus.

### **Maaseutupalvelut**

Maaseututoimikunnan tehtävät ovat rajoittuneet vähäisen maaseudun kehittämisavustuksen jakoesitykseen sekä vuosittain palkittavan maaseutuyrittäjän valintaesitykseen kaupunginhallitukselle. Arviointivuonna 2009 ei ollut muita toimia maaseudun ja maatalouden kehittämiseksi.

Maaseutuviranomaispalvelut on järjestetty yhdessä Kärsämäen kunnan kanssa sen toimiessa järjestäjänä. Pääasiallinen tehtävä on ollut maatalouden EU-tukiasiat, niiden käsittely ja viljelijäväestön neuvonta tukien hakemisessa.

Maaseutuviranomaispalvelut ovat olleet tavoitteiden mukaiset.

### **Maatalouslomitus**

Lomituspalvelut on hoidettu hyvin Kärsämäen kunnan kanssa yhteistyössä Pyhjärven kaupungin toimiessa järjestäjänä.

Lomittajien koulutus on hoidettu asianmukaisesti.

Lomituspalvelun käyttäjät ovat olleet pääosin tyytyväisiä saamaansa palveluun, joka ilmenee asiakaskyselyistä. Äkillisissä sairaustapauksissa lomittajaa ei kuitenkaan ole aina saatu heti tai lyhytkestoisissa ollenkaan.

Tavoitteeksi asetettua lomitushenkilöstön vaikuttamismahdollisuuksien lisäämistä omissa työjärjestelyissä ei toteutettu.

Tavoitteena ollut työnohjausrenkaan kokousta kerran vuodessa ei myöskään ole toteutettu.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

### ***Elinkeino- ja yritystoiminta / Konserniyhtiöt***

Kaupunginjohtajan toimiessa toimitusjohtajana hänen aikansa meni Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen muodostamisneuvotteluissa niin, että Pyhjärven Kehitys Oy:n toimet valtateiden risteysalueen kehittämiseksi jäivät hyvin vähäisiksi.

Elinkeino- ja yritysneuvontapalvelut tuotti kaupungille ostopalveluina Nihak Oy. Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2009 talousarvion käsittelyn yhteydessä irtautua Nihak Oy:n jäsenyydestä 1.1.2010 alkaen.

#### *Pyhjärven Kehitys Oy*

Pyhjärven Kehitys Oy:n toiminta on ollut vakiintunutta vuoden 2009 aikana. Sen toiminta on keskittynyt pääasiassa olemassa olevien tilojen hallintaan.

Tavoitteena oli risteysalueelle 3-4 yrityksen käynnistyminen, joista kaksi toteutui.

**Toiminta- ja taloussuunnitelmaan vuodelle 2009 asetettuja tunnuslukuja ja mittareita uusista yrityksistä ja työpaikoista on seurattu, mutta tilinpäätösaineistoissa niistä ei ole raportoitu, josta syystä toiminnallista tavoitetta ei voitu arvioida.**

Teollisuustilojen käyttöaste aleni edellisvuoden 96,2 %:sta 88,8 %:iin. Vuokratuotot alenivat edellisvuodesta 66.590 €. Tilikauden tulos oli 129.515 € tappiollinen (edellinen vuosi 14.729 € voitollinen). Tulosta voidaan pitää epätydyttävänä, vaikka talousarviossa oli varauduttu 138.000 €:n alijäämään.

#### *Kehittämishankkeet*

Pyhjärven Kehitys Oy:llä ei ollut käynnissä yhtään uutta kehittämishanketta arviointivuonna, koska rahoituspäätöksiä ei saatu.

#### *Kiinteistö Oy Rillankivi*

Kaupungin omistama kiinteistöyhtiö Kiinteistö Oy Rillankivi on vastannut kaupungin vuokra-asuntojen ylläpidosta ja vuokraamisesta.

Käyttöaste on heikentynyt edellisvuoden 94,4 %:sta 90,9 %:iin, josta syystä vuokratuotot ovat vähentyneet noin 8650 €. Omakustannusperiaatteella toimiva talous edellyttäisi n. 95 % käyttöastetta.

Huolimatta käyttöasteen alenemisesta tilikauden ylijäämä oli 17.964 €, joka ennen satunnaiserien kirjauksia oli noin 8.280 € edellisvuotta suurempi. Ylijäämätavoite vuodelle 2009 oli 46.130 €. Tuloksen syntymistä helpotti korjauskulujen pieneneminen ja korkokulujen aleneminen.

Taloudellista tulosta ei saavutettu johtuen käyttöasteen voimakkaasta alenemisestä loppuvuonna. Yhtiötä on hoidettu hyvin ja se on saavuttanut sille asetetut toiminnalliset tavoitteet.

Työntekijöiden siirtyminen Pyhjärven Kehitys Oy:n nimiin ja palvelujen osto sieltä osoittautui epäedulliseksi ja siitä on päätetty luopua.

#### *HaaPyhä Oy*

Tarkoituksenmukaisinta olisi kuluvan vuoden aikana toteuttaa liki uinuvana olevan, taseeltaan epäterveen, pääosin suokiinteistöjä omistavan yhtiön uudelleen järjestelyt tai hallittu alasajo.

## 2.3 Perusturva

### Perusturvalautakunta

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin.

Talousarvioon erikoissairaanhoidon varattua määrärahaa tarvittiin 300.000 € vähemmän. Kustannukset säilyivät edellisvuoden tasossa.

Esiopetus siirtyi 1.8.2009 lukien perusturvan toimialueelta sivistystoimen hoidettavaksi.

Kontiolan ryhmäperhepäiväkoti sulkeutui kesäkuun alussa Hiidenkylässä, joka avattiin samannimisenä syyskuussa samaan kiinteistöön Ruotasella, jossa ovat jo ryhmäperhepäiväkodit Otsola, Metsola ja Kettula.

Laman myötä tullut työttömyyden lisääntyminen aiheutti ongelmia ihmisten elinolosuhteisiin. Toimeentulotukimenot lisääntyivät ja lastensuojelun sijaishuollon kustannukset kasvoivat.

Selänteeseen valmistautuminen työllisti paljon perusturvan henkilöstöä. Ko. aika oli pois suorittavasta työstä.

Poliklinikalle ja diabetes- ja kansantautityöhön perustettiin uudet sairaanhoitajan toimet.

Lääkärtilanne oli hyvä verrattuna naapurikuntiin paitsi hammaslääkäreiden osalta. Yksi hammaslääkärin virka on edelleen täyttämättä. Hammashoiton on päästy hoitotakuun mukaisesti. Viikonloppu- ja arkipyhä hammaslääkäripäivystys on järjestetty Kokkolassa.

**Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja lääninhallituksen suosituksen mukaisesti hammaslääkäripalvelut on oltava kohtuullisella etäisyydellä. Tarkastuslautakunta edellyttää Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen selvittävän palvelujen saamista huomattavasti lähemmäksi.**

Uuden hammashoitotilojen rakentaminen aloitettiin syksyllä terveystieteiden yhteyteen.

Vuodeosasto on toiminut hyvin pystyen hoitamaan myös pyhäjärvisien lisäksi Kärsämäkisiä potilaita.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta saatavien asiakaspalvelujen toimivuuteen tulee kiinnittää enemmän huomiota.

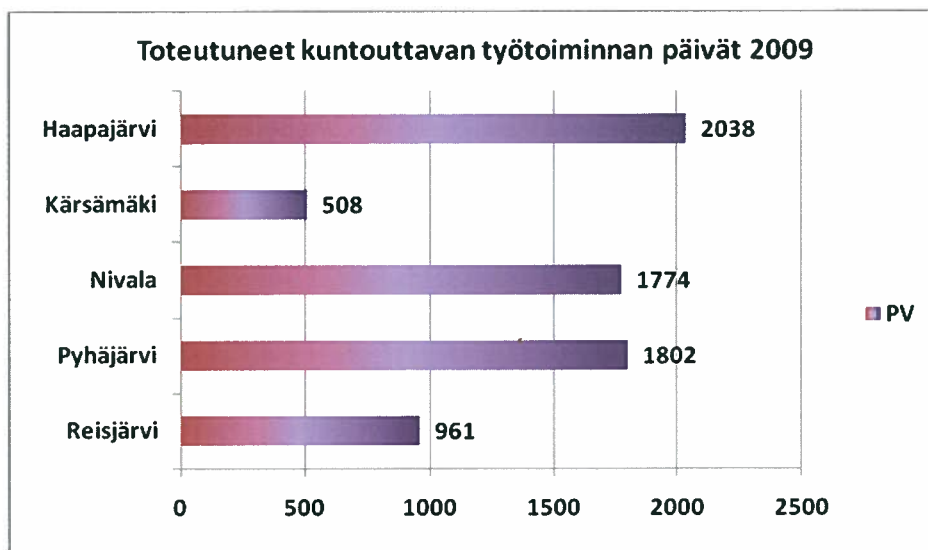
Eläinlääkäripalvelut heikkenivät viimeisen puolen vuoden aikana kesälomien ja muiden lomien sekä sijaisten puuttumisen vuoksi.

Työmarkkinatuki uudistus tuli voimaan vuoden 2006 alussa, jossa työmarkkinatuen kustannukset jaetaan valtion ja kuntien kesken yli 500 päivää työttömyyden perusteella passiivista työmarkkinatukea saaneiden kohdalta.

Vuosi	2006	2007	2008	2009
Euromäärä	253.546	175.019	111.525	151.834

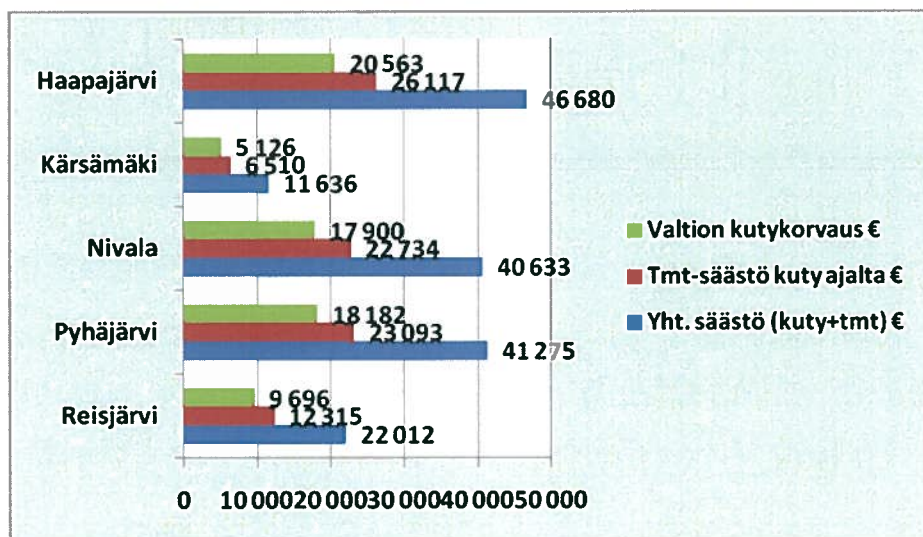
Taulukko 2. Kelalle kaupungin maksamat maksuosuudet pitkäaikaistyöttömistä

### Kuntouttava työtoiminta



Kuvio 8. Toteutuneet kuntouttavan työtoiminnan päivät Lähde: Ely-keskus

### Kuntouttava työtoiminta 2009 / Säästöt



Kuvio 9. Kuntouttava työtoiminta 2009 / Säästöt

Lähde: Ely-keskus

Työmarkkinatukisäästö laskettu oletuksella, että toimenpiteessä olevat henkilöt ovat olleet passiivityömarkkinatuen laskutuksessa.

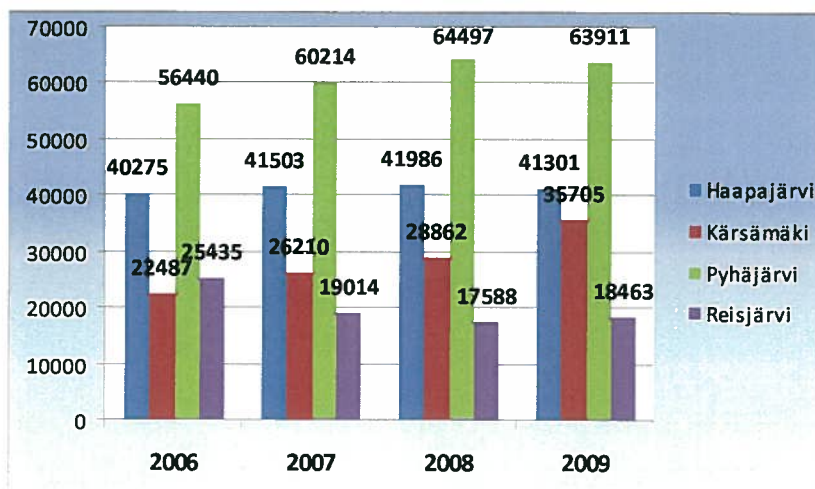
**Nivala-Haapajärven seutukunta** 10,09 € / PV (saatava korvaus)

Kunta	Valtion kutykorvaus	PV	Tmt-säästö kuty	Yhte.säästö (kuty+tmt) €
Haapajärvi	20 563,42	2038	26 116,97	46 680,39
Kärsämäki	5 125,72	508	6 510,02	11 635,74
Nivala	17 899,66	1774	22 733,81	40 633,47
Pyhäjärvi	18 182,18	1802	23 092,63	41 274,81
Reisjärvi	9 696,49	961	12 315,22	22 011,71
Yhteensä	71 467,47	7083	90 768,65	162 236,12

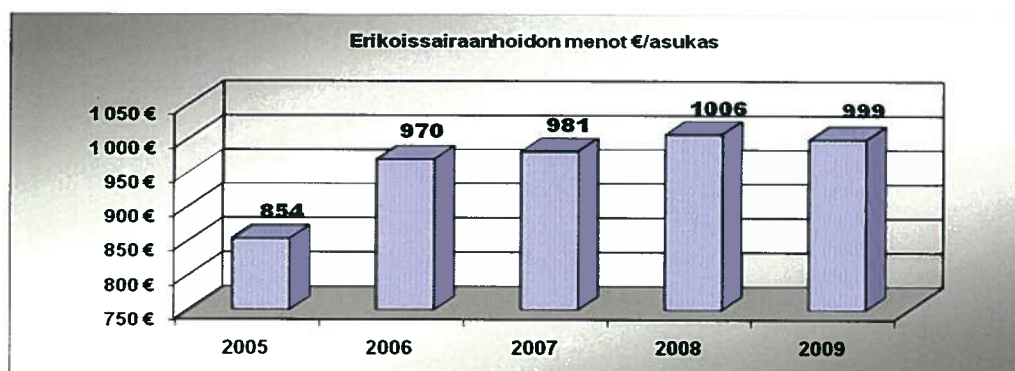
Taulukko 3.

Lähde: Ely-keskus





Kuvio 10. Kotihoitokäynnit



Kuvio 11. Erikoissairaanhoidon menot €/asukas

## 2.4 Sivistystoimi

### Sivistyslautakunta

Sivistysjohtaja Jukka Lehtosaari toimi vt. kaupunginjohtajana 3.11.2009 alkaen.

Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin arviointivuonna hyvin.

Taloudelliset tavoitteet sivistyslautakunta saavutti hyvin. Nettokulujen toteutuma oli 97,27 %.

Harrasteakatemiassa opiskeli 30 lukiolaista. Tarkastuslautakunta toivoo, että harrasteakatemioita monipuolistettaisiin lajeja lisäämällä.

**Yhtenä yläasteen valinnaisaineena esitetään harkittavaksi, että voitaisiinko ottaa esimerkiksi maa- ja metsätalous opetusaineeksi.**

**Toisen asteen ammatillisen koulutuksen säilymiseen ja kehittämiseen Pyhäjärvellä edelleen tulisi asettaa tavoitteita sekä kehittää koulun vetovoimaisuutta.**

**Esitetään Kalajokilaakson ammattikoulun kuntayhtymälle selvitettäväksi esim. ammattiin tähtäävän kaivosmieskoulutus ja työllisyyttä edistävän maisemointikurssin järjestämisen mahdollisuutta Pyhäjärven ammattikoululle.**

Teknisen toimen ja sivistystoimen toimialueella toimivien työpajojen toiminnot ovat selkiytyneet.

Koulukuraattori on aloittanut työnsä loppuvuodesta 2009. Koulukuraattoripalveluja myydään Kärsämäen kunnalle 2 pv/vko.

Pyhjärven kirjaston kokonaislainaus (71.459 vuonna 2009) on noussut edelliseen vuoteen verrattuna (68.000 vuonna 2008). Kirjastoautosta lainaus on pienentynyt (24.668 vuonna 2009,) edellisestä vuodesta (26.300 vuonna 2008). Kirjastossa järjestettiin myös erilaisia teematapahtumia.

Lainat	2008	2009
Kokonaislainaus yhteensä	271.771	261.837
Pyhjärven kirjasto	68.000	71.459
Lainaus kirjastoautosta yhteensä	60.478	56.550
Lainaus kirjastoautosta / Pyhjärvi	26.300	24.668

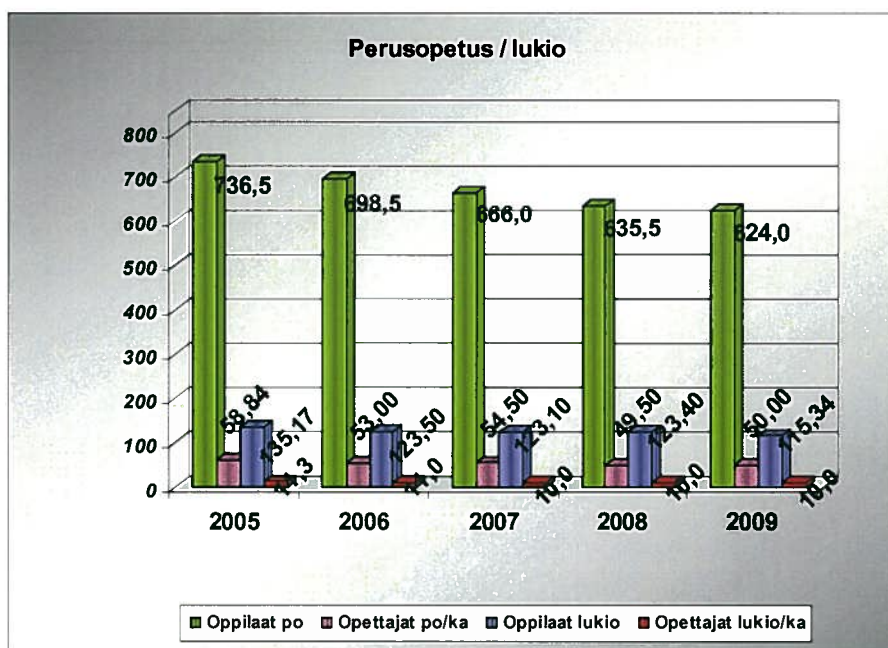
Taulukko 4. Lainat

Nuoris- ja liikuntatoimen tavoitteiden asetteluun sekä niiden seurantaan on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota. Vuodelta 2009 ei ollut selkeitä tavoitteita eikä toimintaa oltu riittävästi raportoitu, siltä osin arviointia ei voitu suorittaa.

Kirjastolle asiakkaitten antama suora palaute (kirjattu vuoden 2001 alusta) on ollut erittäin myönteistä. Kiitosta on saatu erityisesti kaukolainojen hankkimisesta työn ohessa opiskeleville ja lasten kirjojen kokoelmista.

Keski-Pohjanmaan kuntien välisen koululaisten maakuntaviestin järjestämisestä tuli kiitosta.

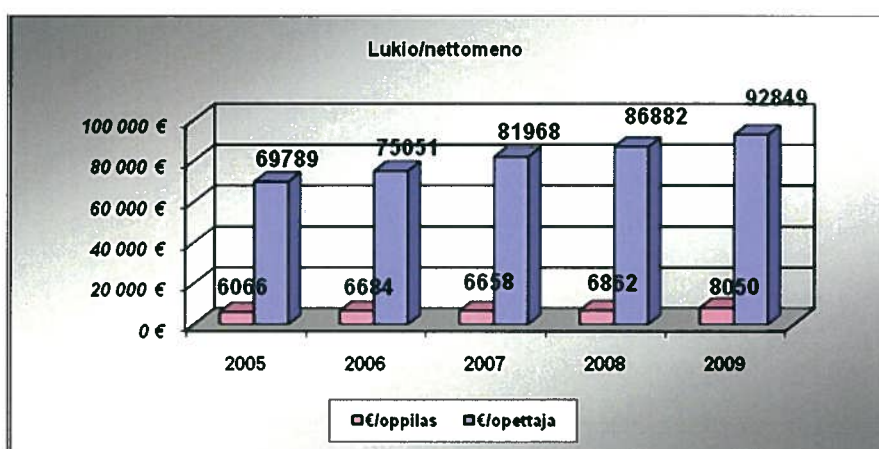
Nuorisotoimi on onnistuneesti tehnyt työtä nuorison hyväksi. Vuoden 2008 traagiset tapahtumat aiheuttivat nuorille pahoinvointia, jotka heijastuivat edelleen vuonna 2009.



Kuvio 12. Perusopetus / lukio, oppilaat / opettajat



Kuvio 13. Perusopetus nettomeno €/oppilas, €/opettaja



Kuvio 14. Lukio nettomeno €/oppilas, €/opettaja

## 2.5 Tekninen toimi

### Tekninen lautakunta

Taloudelliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Tekninen johtaja Veijo Vuopio jäi virkavapaalle 1.10.2009. Rakennusmestari Matti Tantturi toimi teknisen johtajan sijaisena 1.10.2009 alkaen.

Metsän myyntitulot ylittyivät 65.000 €. Myyntialueelta hakattu määrä oli arvioitua suurempi.

Ruokahuollon henkilöstömenot pienentyivät n. 70.000 €, johon vaikutti keskitettyyn ruokahuoltoon siirtyminen.

Esco -projekti kiinteistöjen hoidossa on tuonut säästöä 18.900 €.

Teknisen toimen suurimpia työkohteita olivat Ollintien vesi- ja viemäriverkoston uusiminen, terveyskeskuksen hammashoitolan laajennus (jatkuu 2010) ja Köpsin huoneistoremontin jatkaminen.





Kuvio 15. Siivouskustannukset €/m<sup>2</sup>

### **Työpaja**

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat arviointivuonna.

Toiminnalliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet vähäisten työtilausten vuoksi sekä ruokahuollon kuljetukset eivät toteutuneet suunnitellussa aikataulussa. Työpajajakson tavoitteena oli työllistää 12 henkilöä/kk, joista vain puolet toteutui.

### **Vesi- ja viemärlaitos**

Taloudelliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet, johon vaikutti veden ja jäteveden myynnin vähentyminen.

Lupaehtojen ylitykset lisäsivät kuluja jäteveden puhdistamolla.

Toiminnalliset tavoitteet lähes saavutettiin.

Linjaston merkkaukseen maastoon (yli 220 km) ja gps-karttojen luominen katsotaan tärkeäksi, koska tähän asti on toimittu muistinvaraisesti. Vikojen paikannus ja korjaustyöt nopeutuvat ja tehostuvat.

Puhtaan veden pumpatun ja myydyin määrän ero (yli % 26) on merkittävän suuri.

Vesihuoltolaitoksen taseyksikölle asetettu vuositavoitekorkeus 4,5 % peruspääomalle lähes saavutettiin (4 %).

Puhdistamolle tullut jäteveden määrä oli yli kaksinkertainen myytyyn määrään verrattuna. Määräerojen pienentämistoimenpiteisiin tulisi kiinnittää huomiota.

### **Kaukolämpölaitos**

Taloudelliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet. Toimintatulotavoite saavutettiin, mutta vastaavasti toimintamenot kasvoivat merkittävästi, huomattavin syy oli energiaraaka-aineen kallistuminen.

Kaukolämmön myyntitavoitetta 25.000 MWh ei saavutettu, mutta myynti oli kuitenkin suurempi kuin vuonna 2008.

Toiminnallisia tavoitteita kaukolämpölaitoksen osalta ei voitu arvioida kaikilta osin, koska tavoitteiden asettelusta puuttuu vertailuluvut.

Pitäisikö miettiä lämpölaitoksen hoidon ja hälytysten kannalta muitakin työaikajärjestelyjä kuin nykyinen (esim. osittainen kaksivuorotyö). Tulisi myös kiinnittää huomiota polttoaineen tasalaatuisuuteen varsinkin talvella (esim. mahdollisia sanktioita tarkentamalla).

### **Rakennuslautakunta**

Taloudelliset tavoitteet lähes toteutuivat. Toimintamenot jäivät 10 % pienemmiksi ja toimintatulot 34 % pienemmäksi, johtuen rakennuslupien myöntämisen vähentymisestä sekä rakennuslupatulojen jäädessä noin 22 % pienemmäksi budjetoidusta. Lisäksi toimintatulojen pienentymiseen vaikutti rakennusvalvontapalvelun myynnin päättyminen Kärsämäelle arviointivuoden kesäkuun lopussa.

Tuomo Halmeelle on myönnetty virkavapaata rakennustarkastajan virasta 13.7.2009 alkaen. Kaupunki on ostanut rakennustarkastajan palvelut Reisjärven kunnalta.

Toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet.

### **Reisjärven ympäristöpalveluiden lautakunta**

Toiminnalliset tavoitteet eivät täyttyneet.

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2007 arviointikertomuksessa, että ympäristöpalvelut -yksikkö ei pysty nykyisillä henkilöstöresursseillaan vastaamaan kaikista niistä lakisääteisistä tehtävistä, jotka yksikölle on asetettu. Palveluiden myynnin lopettamista Lestijärvellä ja tehtäväkuvien uudelleen järjestelyjä olisi harkittava. Näillä toimenpiteillä voitaisiin parantaa työn tuloksellisuutta merkittävästi.

Tarkastuslautakunta on myös jo vuoden 2006 arviointikertomuksessaan kantanut huolta siitä, että kykeneekö ja jaksako nykyisillä järjestelyillä henkilöstö täyttämään veloitteet ja toteuttamaan valvonnan lakien edellyttämällä tavalla.

Arviointivuoden 2008 aikana tilanne ei ole parantunut, päinvastoin se on heikentynyt. Suunnitelman mukaisista lakisääteisistä ympäristöterveysvalvonnan tehtävistä on pystytty suorittamaan alle puolet. Pyhäjärven kaupungin tulisi ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin, joilla ympäristöterveysvalvonnan tila Pyhäjärvellä saatetaan lakien vaatimalle tasolle.

Vuonna 2009 tilanne säilyi ennallaan. Palveluiden myyntisopimus Lestijärven kunnalle irtisanottiin arviointivuonna. Ympäristöjohtajan työajasta kului osa myös Selänteen valmisteluun.

Taloudelliset tavoitteet eivät toteutuneet sekä menot että tulot alittuivat merkittävästi.

### 3 MUUT HAVAINNOT

Tarkastuslautakunta edellyttää tulevien tilinpäätösten yhteydessä kaupunginhallituksen hankkivan toimintakertomukset ja tilinpäätökset yhteisöiltä ja yhtiöiltä, joihin on sijoitettu lainapääomaa.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että voisi olla läsnä silloin, kun sijoitussalkkujen hoitajat esittelevät sijoitussalkkujen tilanteen kaupunginhallitukselle.

Toimintatapojen oleellisesta muutoksesta johtuen luottamusmiesjohdon toiminnan ja operatiivisen virkamiesjohdon rajauksien välillä on ollut epäselvyyttä. Lisäksi operatiivinen luottamusmiesjohto on ollut epäjohtomukainen. Tarkastuslautakunta suosittaa koulutuksen järjestämistä

Kaupunginhallituksen käyttämää sinänsä laillista otto-oikeutta pitäisi käyttää harkitusti. Samassa yhteydessä pitäisi ottaa huomioon mahdolliset taloudelliset menetykset ja valtava lisätyön määrä.

Pyhäjärven kaupungin ja Suomen Dementiayhdistys ry:n välisen ostopalvelusopimuksen (dementian tutkimus- ja kuntoutusyksikkö Karpalokodin käytöstä) irtisanomisen vuoksi kustannukset ovat kohonneet verrattuna tammi-huhtikuu 2009 (90.999 €) ja tammi-huhtikuu 2010 (148.769 €).

Ruuan kuljettamisen kustannukset Salmen koululta kaupungin omistamiin kiinteistöihin kilpailutuksesta johtuen nousivat ajalla 1.8.-31.12.2009 (7.098 €/kk) ollen 1.1.-31.7.2009 (6.509 €/kk). Ko. kustannukset ajalla 1.1.-30.4.2010 (2.817 €/kk).

Tarkastuslautakunta on ollut huolestunut henkilöstön työmotivaation puutteesta ja jaksamisesta.

Kaupunginhallitus teki muutosesityksen Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosääntöön ja aloittamisajankohtaan. Ne eivät johtaneet tulokseen, mutta hidastivat useilla kuukausilla Selänteen käynnistämisen valmistelua.

Tarkastuslautakunnan arviointityön ja hallintokuntien toiminnan kehittämisen kannalta tavoiteasetteluun ja seurantamittareiden laatimiseen tulisi kiinnittää edelleen huomiota

Kuntaan pitäisi määritellä osaava hankintavastaava, joko omana tai alueen muiden kuntien kanssa yhteistyössä.

Tarkastuslautakunnan toimikauden 2005-2008 huomioihin on vuoden 2010 talousarviossa reagoitu.

## 4 YHTEENVETO

### 4.1 Toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Kaupungin toiminta on ollut toiminnallisesti ja taloudellisesti tuloksellista.

Kaupungin tuottamilla ja ostamilla palveluilla on tuettu ja autettu asukkaiden elämisen mahdollisuuksia.

Konserniyhtiöt ovat omalla toiminnallaan olleet tukemassa kaupungin tavoitteiden toteuttamista.

### 4.2 Toiminnalliset tavoitteet


Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin.


### 4.3 Taloudelliset tavoitteet

Kaupunginvaltuuston asettamat taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin.


Pyhjärvellä 11.5.2010

  
Asko Torssonen  
puheenjohtaja

  
Asko Kauranen  
varapuheenjohtaja  
esteellinen perusturvan,  
Pyhjärven Kehitys  
Oy:n ja Kiinteistö Oy  
Rillankiven osalta

  
Taimi Nurminen  
jäsen  
esteellinen vesi- ja viemäri-  
laitoksen ja kaukolämpö-  
laitoksen osalta

  
Piirjo Lammassaari  
jäsen

  
Marja-Leena Våg  
jäsen  
esteellinen Reisjärven  
ympäristöpalveluiden  
lautakunnan osalta

  
Paavo Leskinen  
varajäsen